

prima instanță: Gh. Stratulat
instanța de apel: M. Guzun, Iu. Cotruță, N. Simciuc

dosarul nr. 3ra-193/18

DECIZIE

25 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Iuliana Oprea
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Anatolie Doban împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și recalcularea vechimii în muncă

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 24 februarie 2017, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 26 ianuarie 2016, Anatolie Doban a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și recalcularea vechimii în muncă.

În motivarea acțiunii a invocat că în anul 1987 a fost angajat al organelor afacerilor interne al Ministerul Afacerilor Interne, cu dreptul de a primi pensie pe linia Ministerului Afacerilor Interne.

Menționează că în perioada anilor 1989-2005, a activat în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău al MAI, iar la 22 august 2005 a fost eliberat din cadrul organelor afacerilor interne al Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Consideră că activând în cadrul unei instituții de tip penitenciar, nu au fost luate în considerare actele normative, ce-i apără drepturile la eliberarea din

serviciul organelor afacerilor interne al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, la recalcularea eficientă a vechimii în muncă, ceea ce a influențat și asupra pensiei achitate și cuantumului acesteia.

Indică că la data de 4 noiembrie 2015, a depus cerere prealabilă către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, cu solicitarea de a i se comunica care este în totalitate vechimea lui de muncă în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, inclusiv subdiviziunile acesteia, recalcularea vechimii în muncă cu avantaje, eliberarea copiilor de pe materialele dosarului de pensionare, a calculelor vechimii în muncă, comunicarea despre perioada de timp de muncă și serviciu, care l-a efectuat în cadrul Izolatorului de Detenție Preventivă al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău al MAI, care este o subdiviziune supusă riscului sănătății și vieții, ca rezultat al faptului, că era în contact direct cu persoanele reținute, arestate contravențional și penal, inclusiv cele contagioase din punct de vedere medical.

Însă prin răspunsul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova din 14 decembrie 2015, expediat în adresa avocatului lui, Dorian Pîcălău, a fost refuzată eliberarea răspunsului la cererea prealabilă, din motiv că nu ar fi acordat împuterniciri avocatului de a depune cererea prealabilă, în timp ce avocatul lui, Dorian Pîcălău a prezentat mandatul semnat de el.

Insistă că drepturile lui au fost lezate, reieșind din faptul că prin ordinul Comisariatului General de Poliție al MAI din 22 august 2005, a demisionat din cadrul organelor afacerilor interne cu dreptul de a primi pensie pe linia Ministerului Afacerilor Interne, începând cu luna octombrie a anului 2005, astfel fiindu-i calculată vechimea în muncă de aproximativ 20 ani.

Sușține că angajatorul Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova urma să-i calculeze vechimea în muncă cu avantaje, calculându-i-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, pentru perioada efectuării serviciului în cadrul Batalionului Serviciului Escortă și Pază și în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău al MAI, în perioada anilor 1989-2005, din considerentele că în perioada efectuării serviciului în cadrul organelor afacerilor interne și anume în subdiviziunile menționate, dânsul a fost supus riscului sănătății și vieții având contact direct cu persoanele reținute, inclusiv contagioase.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 166-167 CPC, Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XVI din 14 octombrie 1998, pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, art. 33 alin. (2) din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996, în vigoare până la 21 martie 2008.

Solicită admiterea acțiunii, obligarea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova să efectueze recalcularea vechimii lui în muncă, cu includerea avantajelor de două luni vechime pentru o lună în serviciu, pentru perioada activității lui în cadrul Izolatorului de Detenție Preventivă al Comisariatului

General de Poliție mun. Chișinău al MAI, pentru perioada anilor 1989-2005, recalcularea indemnizației de concediere cu achitarea diferenței corespunzătoare.

La 23 februarie 2017, Anatolie Doban a depus cerere de concretizare și completare a cerințelor din acțiune, prin care a solicitat admiterea acțiunii, recunoașterea ilegală a refuzului Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a efectua recalcularea vechimii lui în muncă, cu includerea avantajelor de două luni vechime pentru o lună în serviciu, pentru perioada activității lui în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău al MAI și obligarea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a efectua recalcularea vechimii lui în muncă, cu includerea avantajelor de două luni vechime pentru o lună în serviciu, pentru perioada activității lui în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău al MAI.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 24 februarie 2017, acțiunea a fost admisă.

A fost recunoscut ilegal răspunsul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova nr. 10/P-576/15 din 15 decembrie 2015.

A fost obligat Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova să efectueze recalcularea vechimii în muncă lui Anatolie Doban, cu includerea a două luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu, pentru perioada efectuării serviciului în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al Comisariatului General de Poliție al MAI și anume 9 august 1990 - 22 august 2005.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2017, a fost respins apelul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 24 februarie 2017.

La 27 decembrie 2017, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2017, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca tardivă și neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, considerându-le ca neîntemeiate.

Menționează că la 5 noiembrie 2015, Anatolie Doban a depus cererea prealabilă către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, prin care a solicitat recalcularea vechimii în muncă cu includerea avantajelor de 2 luni vechime pentru o lună în serviciu, pentru perioada lui de activitate în cadrul Izolatorului de Detenție Preventivă.

Relevă că în partea ce ține de recalcularea vechimii în muncă cu avantaje, cererea lui Anatolie Doban a fost lăsată fără examinare din motivul omiterii termenului de prescripție.

Indică că Anatolie Doban s-a eliberat din serviciul Ministerului Afacerilor Interne în anul 2005, iar cererea prealabilă referitor la calcularea cu avantaje a vechimii în muncă a fost depusă abia în anul 2015.

Iar potrivit art. 267 alin. (1) Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Notează că prevederile art. 33 alin. (2) și (3) din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996, prevăd calcularea vechimii în muncă cu avantaje colaboratorilor izolatoarelor de urmărire penală.

În context, subliniază că Izolatorul de Detenție Preventivă nu face parte din structura sistemului penitenciar și că activitatea lui Anatolie Doban nu cade sub incidența prevederilor legale invocate și nu poate beneficia de calcularea vechimii în muncă cu înlesniri.

Consideră că pentru soluționarea unor astfel de litigii, urmează a fi luat în considerație și termenul general de prescripție extinctivă de 3 ani, în interiorul căruia persoana poate să-și apere dreptul încălcat pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, deoarece, potrivit art.33 alin.(2) din Legea nr.1036-XIII din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar, precum și pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, vechimea în muncă în vederea acordării pensiei cu înlesnirile menționate se calculează doar pentru perioada activității nemijlocit în subdiviziunile sistemului penitenciar.

Explică că prin avizul Plenului Curții Supreme de Justiție din 29 septembrie 2014 cu privire la modul de aplicare a pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, a fost că doar persoanele care la moment sunt angajate și efectuează serviciul de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenție provizorie) au dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu,pe când Anatolie Doban solicită recalcularea vechimii în muncă pentru perioada 1990-2005 în cadrul Izolatorului de Detenție Preventivă.

Evidențiază că examinarea unei acțiuni depusă în afara termenului legal, constituie o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv o soluție inadmisibilă în ordinea de drept.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 16 noiembrie 2017, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 91), careva date cu privire la recepționarea acesteia de către recurent la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2017, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum rezultă din materialele pricinii, înaintând acțiunea în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, cu ulterioarele concretizări, Anatolie Doban a solicitat recunoașterea ilegală a refuzului Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a efectua recalcularea vechimii lui în muncă, cu includerea avantajelor de două luni vechime pentru o lună în serviciu, pentru perioada activității lui în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău al MAI și obligarea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a efectua recalcularea vechimii lui în muncă, cu includerea avantajelor de două luni vechime pentru o lună în serviciu, pentru perioada activității lui în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău al MAI.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii pe care a admis-o și a recunoscut ilegal răspunsul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova nr. 10/P-576/15 din 15 decembrie 2015, a obligat Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova să efectueze recalcularea vechimii în muncă lui Anatolie Doban, cu includerea a două luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu, pentru perioada efectuării serviciului în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al Comisariatului General de Poliție al MAI și anume 9 august 1990 - 22 august 2005.

Judecând apelul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, instanța de apel l-a considerat neîntemeiat pe care l-a respins și a menținut hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei contestate, instanța de recurs constată însă că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

Astfel, în conformitate cu art. 130 alin. (1) și (2) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege și nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Iar potrivit art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea

legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, precum și materialului anexat la dosar, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

Astfel, se constată că, instanța de apel judecând apelul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, a reținut în linii generale că Anatolie Doban s-a adresat către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu o cerere prin care a solicitat de a i se comunica care este în totalitate vechimea de muncă în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, inclusiv subdiviziunile acesteia, recalcularea vechimii în muncă cu avantaje, eliberarea copiilor de pe materialele dosarului de pensionare, a calculelor vechimii în muncă, comunicarea despre perioada de timp de muncă și serviciu, ce a efectuat-o în cadrul Izolatorului de detenție preventivă, conform datelor lor.

La fel, instanța de apel, în linii generale, a reținut că Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova avea un termen de 30 zile pentru a da răspuns la cererea prealabilă.

Constatând astfel, instanța de apel a trecut, însă, cu vederea și nu a verificat argumentul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova invocat în prima instanță, precum că de către Anatolie Doban nu a fost respectată procedura de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară, prevăzută expres de dispozițiile art. 14 din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (f. d. 25-26).

Elucidarea aspectului enunțat este important în situația în care prin răspunsul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova nr. 10/P-576/15, expediat în adresa avocatului Dorian Pîcălău, de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova i-a fost comunicat că în conținutul mandatului anexat la cererea remisă nu sunt prevăzute împuterniciri exhaustive ce ar permite semnarea cererii prin care se solicită informații cu caracter personal, date referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă, doar de către reprezentant, iar în lipsa semnăturii lui Anatolie Doban nu poate fi prezumat acordul dumnealui privind eliberarea unor informații cu accesibilitate limitată și că dezideratul înaintat nu poate fi realizat din lipsa temeiului legal (f. d. 13).

Drept urmare, se constată că în speță nu există un răspuns a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova prin care ar fi fost refuzat în efectuarea recalculării vechimii în muncă lui Anatolie Doban, cu includerea a două luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu, pentru perioada efectuării serviciului în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al Comisariatului General de Poliție al

MAI și anume 9 august 1990 - 22 august 2005 și care ar urma a fi anulat, după cum au hotărât instanțele de judecată.

Mai mult că cele remarcate se impun a fi stabilite, inclusiv și din considerentul că la materialele cauzei este anexată copia mandatului avocatului Dorian Pîcălău seria MA nr. 0871859 din 2 noiembrie 2015, prin care Anatolie Doban l-a împuternicit cu drepturile stipulate la art. 81 CPC cu privire doar la împuternicirile reprezentantului în instanța de judecată și anume *de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a strămuta pricina la o judecată arbitrală, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărare, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești* (f. d. 27).

Astfel fiind, reieșind din specificul acțiunii deduse judecării, în circumstanțele enunțate, era indispensabil, de cele constatate de a verifica și faptul dacă Anatolie Doban a respectat procedura de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară.

Mai mult că în conformitate cu prevederile art. 373 alin. (4) CPC, instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Ca urmare, se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Față de cele de preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și de a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Anatolie Doban împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și recalcularea vechimii în muncă, cu remiterea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Iuliana Oprea

Ala Cobăneanu